

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

M. Rıza YALÇINKAYA
Bartın Milletvekili

Türkiye aşağıdaki tabloda belirtilen ülkelerle Doğal Gaz Alım Anlaşmaları yapmıştır.

Mevcut Anlaşmalar	Miktar (Plato) (Milyar m ³ /yıl)	İmzalanma Tarihi	Süre (Yıl)	Durumu
Rus.Fed. (Batı)	6	14 Şubat 1986	25	Devrede
Cezayir (LNG)	4	14 Nisan 1988	20	Devrede
Nijerya (LNG)	1.2	9 Kasım 1995	22	Devrede
İran	10	8 Ağustos 1996	25	Devrede
Rus. Fed. (Karadeniz)	16	15 Aralık 1997	25	Devrede
Rus. Fed. (Batı)	8	18 Şubat 1998	23	Devrede
Türkmenistan	16	21 Mayıs 1999	30	-
Azerbaycan	6.6	12 Mart 2001	15	Devrede

Doğal gaz alım anlaşmaları yapılan ülkeler

Yapılan bu anlaşmalar neticesinde, satıcı ülkeler açısından uluslararası ticarete, al veya öde (take or pay) önemli bir şarttır. Bu şart kapsamında; Türkiye her yıl, doğal gaz ithal ettiği ülkelere taahhüt ettiği miktarın altında alım yapması nedeniyle kullanmadığı miktar kadar tazminat ödemektedir. Bu tazminatlar çok yüksek meblağlara ulaşmaktadır. Edindiğim bilgiler ışığında; Türkiye 2008 yılında 700 milyon dolar, 2009 yılında 650 milyon dolar ve 2010 yılında 1 milyar 650 milyon dolar tutarında kullanmadığı gazın bedelini ödemiştir.

Türkiye de doğal gaz'ın pahalı ve üzerinde vergilerin çok büyük olması nedeniyle doğal gaz kullanımı her yıl azalmaya devam etmekte ve kullanmadığımız doğal gaz'ın bedeli anlaşma yapmış olduğumuz ülkelere her yıl daha fazla ödenmektedir.

Durum bu kadar önem arz ederken; ülkemizin önemli yatırım kaynakları da özel şirketlere teslim edilmekte, sözleşme şartlarını yerine getiremeyen bu firmalara da hiçbir hukuki yaptırım uygulanmamaktadır.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ile HEMA Endüstri A.Ş. arasında imzalanan 15 Nisan 2005 tarihli rüdevans sözleşmesi gereği, Amasra-B maden sahası içerisinde bulunan kömür varlıklarının işletme hakkı, 20 yıl süre ile HEMA Endüstri A.Ş.

firmasına devredilmiş, firma sözleşmeye göre 1. ve 2. yıl hazırlık, 3.yıl hazırlık ve yıllık 500 bin ton, devam eden 4.5.6. yıllarda yıllık 2,5 milyon ton, 7. ve 8. yıl 3 milyon ton ve devam eden yıllarda 3,5 milyon ton olmak üzere 20 yılda toplam 56 milyon ton kömür üretimini yerine getirmeyi taahhüt etmiştir. Sözleşme tarihinden itibaren yaklaşık 6 yıl geçmesine rağmen, şirket sözleşme yükümlülüklerini yerine getirememiştir. Ayrıca firma sözleşmenin ikinci maddesinde belirtilmiş olan koordinatlar arasında madencilik faaliyetlerini yerine getirmesi gerekirken, sözleşme sahasının dışında faaliyet göstermeye başlamış, fakat yine de 1 kilogram bile kömür çıkarmayı başaramayarak 6 yıldır ülke ekonomisine 1 kuruş kazandırmamıştır. Hâlbuki yapılan sözleşme gereği firmanın yükümlülükleri oldukça ağırdır.

Yukarıda anlatılanlar ışığında;

1- Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ile HEMA Endüstri A.Ş. arasında imzalanan 15 Nisan 2005 tarihli rövans sözleşmesinin 14.maddesinde; işletmeci; üretim dönemi itibarıyla üretmeyi taahhüt ettiği miktarın altında üretim yapmış olsa dahi, takvim yılı sonunda taahhüt ettiği miktarın tümünün rövans bedelini ödemek zorundadır, denilmektedir. Firma bu madde yükümlülüklerini yerine getirerek, taahhüt ettiği miktarlara ilişkin rövans bedellerini ödemiş midir? Ödemiş ise ne kadar rövans bedeli ödemiştir? Ödemediyse firmaya neden hukuki yaptırım uygulanmamaktadır?

2-Firma çeşitli sebepler öne sürerek süre uzatımı talebinde bulunmuş ve sözleşmenin 18. maddesine göre 2 defa 17 ay 5 gün'lük ek süre almıştır. İkinci ek süre 15 Nisan 2011 tarihinde bitmiştir. Firma bu süreler içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmediğine ve 1 kilogram bile kömür çıkaramadığına göre sözleşmenin 22. maddesi uygulanarak sözleşme neden tek taraflı olarak feshedilmemiştir?

3-Firmanın sözleşme yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle Türkiye Taş Kömürü Kurumu'nun zararı ve devletin Katma Değer Vergisi Geliri zararı ne kadar olmuştur? Bu zararlar ilgili firmadan neden tahsis edilmemektedir? Devlet neden alacağını tahsil etmekte zorlanmaktadır?

4-Türkiye yaptığı uluslararası sözleşmeler gereği, verdiği taahhütlerini yerine getirirken, devletin kömür çıkarmak amacıyla her türlü kolaylığı gösterdiği ve devlete ait arazileri, tesisleri, ücretsiz olarak verdiği özel sektör, neden sözleşme gereği yapması gereken taahhütlerini yerine getirmemektedir? Kömürü çıkarsa da çıkarmasa da devlete olan rövans bedellerini ve katma değer vergisini niye ödememektedir? Devletin zarara uğratılmasına neden göz yumulmaktadır?

5-Amasra-B sahasındaki kömürü çıkarmak için sözleşme yapılan firmaya tanınan kolaylıklar, devletçe verilen destek ve katkılar Amasra'daki TTK'ya ait mevcut ocaklara verilseydi, gerekli yatırım yapıp işçi alımı gerçekleşseydi, bugün özel sektörün 6 senedir çıkaramadığı kömür devlet tarafından çıkartılmış olacak ve ülke ekonomisine büyük katkı sağlanacak, yurt dışından gelen kömüre ödenen dövizde devletin kasasında kalacaktı. Bu anlamda bu olumsuzlukları yaratan anlayışı tasvip ediyormusunuz? Yeraltında karaelmas denilen cevheri yeryüzüne çıkarıp ülke ekonomisine kazandırmayan kurum veya kişiler hakkında gerekli incelemeyi ve araştırmayı yapmayı düşünüyor musunuz?

6-HEMA Endüstri A.Ş.'nin ÇED Başvuru dosyasında termik santral kurulacak sahada 60 bin DWT kapasiteli gemilerin yanaşabileceği bir liman inşa edileceği belirtilmektedir. Bu durum; termik santralin kurulması neticesinde ithal kömürle çalışacağı düşüncesini herkesin aklına getirmektedir. Konuyla ilgili uzmanlar ise termik santralin ithal kömüre dayalı olması durumunda firmanın Amasra-B sahasında yapmış olduğu yatırımlarından feragat ederek santrali ithal kömürle çalıştıracağı yönündedir. Bu önemli konuyu Bakanlık olarak siz nasıl değerlendirmektesiniz?

7-Türkiye enerji kullanımı açısından dışa bağımlı olup %70'in üzerinde olan enerji ithal oranı giderek artmakta ve bu durum ülke kalkınmasını olumsuz etkilemektedir. Bartın Amasra-B sahasında bulunan ülkemizin en büyük taşkömürü rezervi bulunmaktadır. Ülkemizin enerji ithal oranının düşürülerek dışa bağımlılığın azaltulabilmesi için bu sahadaki kömür varlıklarının üretime alınması gerekmektedir. Bu amaçla 2005 yılında rödovans yoluyla HEMA Endüstri A.Ş.'ne devredilen sahada bugüne kadar yapılan çalışmalarda sözleşmede belirtilen hedeflerin firma tarafından gerçekleştirilemediği açıktır. Rödovans sözleşmesinde 3 yıl olarak belirtilen üretim aşamasında 6 yıl geçmesine rağmen hala gerekli üretim gerçekleştirilememiştir. Herhangi bir projeye ve hukuka dayanmayan bu çalışmalarla Amasra-B sahasındaki rezervlerin üretime dâhil edilemeyeceği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle; gerek ülkemizin ve gerekse Bartın ilimizin ekonomisine önemli katkı sağlayacak olan bu kömür varlıklarının, 46 yıldır faaliyetlerini farklı birim yapısıyla düzenli olarak başarıyla devam ettiren Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi eliyle yeniden üretime alınması hususunda bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

8-Türkiye yukarıda doğal gaz alım anlaşması yapılan ülkelere taahhüt ettiği miktarın altında ithalat gerçekleştirilmesi durumunda kullanmadığı doğal gaz bedeli için tazminat ödemektedir. Bu şart nedeniyle, Türkiye yukarıda belirtilen ülkelere 2002-2011 yılları arasında kullanmadığı doğal gaz bedeli için ne kadar ücret ödemiştir?